

TÉMA 4: Regionális konfliktusok

Tanítási és tanulási segédanyagok

Mai konfliktusövezetek

A Földközi-tenger keleti térségének eltérő érdekei a ciprusi konfliktusban

Szerző: *Hubert Faustmann*

A brit gyarmati időszak 1878-1960 között

A közelmúlt történelme során Ciprus mindig idegen uralom alatt állt a függetlenség 1960-as kivívásáig. Ez mindennek előtt a Földközi-tenger keleti térségében elfoglalt kedvező stratégiai helyzetével függ össze, amely a ciprusiak számára többnyire átok volt, és csak ritkán áldás. Amikor Nagy-Britannia a szigetet 1878-ban az uralma alá hajtotta, akkor is a stratégiai megfontolások voltak a meghatározóak. Kiemelt jelentősége volt a sziget feletti ellenőrzésnek, mivel az a legfontosabb tengeri út, brit koronagyarmathoz, Indiához, vezető „élet vonala” mentén feküdt. Eredetileg fontos katonai bázist láttak benne, de a sziget hamarosan veszített a fontosságából, amikor Nagy-Britannia 1882-ben átvette az ellenőrzést a Szezi-csatorna felett, majd katonai bázisokat épített ki Egyiptomban, amelyek közül Alexandria Ciprushoz képest a brit flotta számára alkalmas kikötői létesítményekkel is rendelkezett. Ettől kezdve Nagy-Britannia számára csak annyi jelentősége volt Ciprusnak, hogy a Földközi-tenger harmadik legnagyobb szigetét ne engedje mások kezére kerülni, bár sok mindenre nem használta azon kívül, hogy hadisarcok beszédésével öt évtizeden át gazdaságilag a szörnyen kizsákmányolta.

Bár a szigetet az első világháború kezdetéig London véglegesen bekebelezte, az mégsem játszott jelentős szerepet sem az első, sem a második világháborúban. 1945 után viszont mégis fokozódott a feszültség a gyarmattartó hatalom és a görögkeleti vallású többségi lakosság között. Elkezdődött az, ami a többszöri átalakulás után is még mindig „ciprusi problémaként” foglalkoztatja a nemzetközi közösséget.

Ennek a konfliktusnak a gyökerei egészen a brit gyarmati uralom kezdetéig nyúlnak vissza. Nagy-Britannia személyében olyan ország vette át az ellenőrzést a sziget fölött, amely földrajzilag nem volt része a régióknak, és ebből kifolyólag nem is kormányozhatta azt örökké. A lakosság 80%-át alkotó, görögkeleti vallású többség azt várta, hogy a brit gyarmati uralom befejeztével a sziget Görögországgal fog majd egyesülni.

Ez a fajta egyesülés sohasem lett volna azonban elfogadható a lakosság 20%-át kitevő ciprusi török kisebbség számára, hisz Görögország állandóan a legfőbb ellensége volt az Oszmán Birodalomnak, illetve 1923 után Törökországnak. A szigeten élő törökök vezetői a kezdetektől fogva egyértelműen ellenálltak a görög ciprusiak vezetésé által gyakran kifejtett egyesülési vágyaknak.

Már a húszas években kezdett kiéleződni a konfliktus, amikor a görög ciprusi vezetés egy része nyíltan konfrontálódott a brit gyarmattartó hatalommal, sőt ez egy rövidéletű és sikertelen felkelésben érte el a csúcspontját 1931-ben. A felkelés eredményeként véget ért az addigi viszonylag engedékeny brit hatalomgyakorlás, és először csak a második világháború alatt lazítottak a britek a keménykezü kormányzáson, csak ekkor engedték meg újból a ciprusi lakosságnak, hogy politikai tevékenységet folytasson. A világháború vége után a gyarmattartó uraknak azzal kellett szembesülniük, hogy vajon engedjenek-e az enosisra, azaz a görög „anyaországgal” való egyesülésre irányuló a várakozásoknak, amelyeket korábban éppen ők gerjesztettek.

De Londonnak más tervei voltak Ciprussal. Hamarosan világossá vált, hogy Nagy-Britannia, az egykori világhatalom, mint rendteremtő hatalom akar a Közel- és Közép-Kelet térségére koncentrálni. És ebben a stratégiai szempontból új orientációban Ciprus központi szerepet játszott. Miközben sok gyarmat a függetlenség felé közeledett, Ciprust stratégiai jelentőségű gyarmattá nyilvánították, és számára a brit uralom vége szóba sem jöhetett. Ehelyett a ciprusiaknak nagyarányú önigazgatást ajánlottak brit főhatalom alatt.

Egyidejűleg a ciprusi görög népesség jobboldali és baloldali táborra szakadt, részben görög polgárháború (1946-1949) következményeként, vezetőik pedig elkeseredett hatalmi harcokat vívtak. A britek vonakodása, hogy valaha is megadná a függetlenséget a szigetnek, valamint a belső hatalmi harc is arra sarkallta mindkét felet, hogy az egyesülés (enosis) kérdésében övé legyen a vezető szerep, a karizmatikus Makariosz érsek vezetése alatt a politikai jobboldal kiélezte a helyzetet Cipruson. Egyrészt arra készítette az athéni kormányt, hogy a ciprusi kérdést 1954-ben az Egyesült Nemzetek elé vigye, másrészt az EOKA földalatti szervezet 1955-ben fegyveres harcba kezdett a britek ellen.

London is reagált a ciprusi kérdés nemzetközivé tétele és az EOKA harcai miatt, amelynek során Törökországot szervezte be a görög oldal stratégiai ellenfeleként. A világ közvéleménye előtt a saját gyarmati uralmának a folytatását mutatta be egyetlen lehetőségként, amely képes lenne a ciprusi polgárháborút, valamint Görögország és Törökország között a szigetért vívott majdani háborút megakadályozni.

Másrészt Ankara sem kérte magát sokáig, hogy nagyobb érdeklődést tanúsítson a sziget iránt. Mivel Ciprus csak 65 kilométernyire fekszik Törökország déli partjaitól, mindig is az a gondolat volt a hadsereg és a politikai elit rémálma, hogy a szigetet a fő ellenség, Görögország kaparinthatja meg. Ugyanakkor egyik török kormány számára sem lehetett közömbös a ciprusi török kisebbség sorsa, amely Törökországot „anyaországának” tekintette. Történelmi szempontból Ankara úgy indokolta a követelését az Egyesült Nemzetek előtt, hogy a szigetnek a brit gyarmati időszak vége után Törökországhoz kellene kerülnie, mivel az 1878 előtt több mint 300 évig állt oszmán uralom alatt. És ezen kívül szerintük a sziget földrajzilag az Anatóliai-félsziget nyúlványa, ezáltal a szerves része annak.

A majdnem öt évig tartó EOKA harcok alatt döntően megváltoztak a keretfeltételek. Nagy-Britannia úgy döntött 1957-ben, hogy újragondolja biztonságpolitikáját, és ezáltal a ciprussal kapcsolatos politikáját is. Atomhatalomként London már készen állt arra, hogy Ciprus egész területén feladja az uralmát. Ennek az árát két független katonai bázisban és különféle katonai létesítményekben szabta meg. Ezzel egyidejűleg London már nem tudta ellenőrzése alatt tartani a politikai helyzetet. 1956-ban a brit vezetés még megadta ciprusi török kisebbségnek az önrendelkezés jogát, hogy megpróbáljon szembeszállni a ciprusi görögök önrendelkezésre irányuló követeléseivel, és a sziget felosztásával szemben a saját gyarmati uralmának a folytatását állította be egyetlen alternatívaként.

Azonban a török oldal ezalatt már a sziget megosztásán munkálkodott, amelynek az északi részét Ankara annektálni akarta, hogy biztosíthassa a stratégiai ellenőrzést a sziget felett. A kiegyezés érdekében Görögország pedig a déli részt foglalhatná el. A sziget felosztása azonban teljesen elfogadhatatlan volt a görög fél számára, mivel a két népcsoport egymással keveredve élt itt. A népesség 80%-át kitevő görög többségi lakosság a sziget jogos urának érezte magát, és nem akarta többé elismerni a ciprusi törökök privilegizált kisebbségi státuszát. Ennek következtében kiéleződtek Cipruson a két népcsoport közötti feszültségek, amelyek 1957-ben, de főképp 1958-ban polgárháborúhoz hasonló összetűzésekben tetőztek, és ettől kezdve a köztük lévő viszony soha nem került nyugvópontra.

Meglepő módon, főleg ha az ENSZ-ben összekovácsolódott szövetségeket és a Közel-Keleten rosszabbá vált régiós biztonsági helyzetet is figyelembe vesszük, 1959-ben végül olyan kompromisszum jött létre, amelyet valójában senki sem igazán akart a konfliktusban részt vevő felek közül: a sziget függetlenné válása. A ciprusi törökök helyzetét egy komplex politikai rendszerben úgy rögzítették, hogy a második, politikailag szinte egyenrangú fél lehetett, amelynek széleskörű privilégiumokat, valamint vétőjogot biztosítottak.

Nagy-Britannia, Görögország és Törökország az alkotmányos rendet biztosító garanciális hatalmakká váltak, ami kizárta a sziget egyesülését Görögországgal vagy Törökországgal. A britek megkapták a nekik járó szuverén katonai bázisokat, miközben Görögország 950, Törökország pedig 650 katonát állomásoztathatott a szigeten.

A ciprusi konfliktus 1960 és 1974 között, a függetlenségtől a sziget megosztásáig

A függetlenség megszerzése után alig három évvel, 1963 decemberében máris összeomlott az alkotmányos rend, amikor a ciprusi görögök vezetősége Makariosz érsek elnöksége alatt olyan alkotmánymódosítást kívánt elérni, amely a ciprusi török népcsoport frissen megszerzett politikai jogait és privilégiumait elrabolta volna, és kisebbségi státuszra fokozta volna le őket. A ciprusi török vezetés sem volt a fejleményekben teljesen ártatlan, mivel mindig konokul elutasította, a görögök próbálkozásait, hogy a vitás kérdéseket ciprusi görögök elképzelése szerint rendezzék, még akkor is, ha lettek volna közöttük mind a két fél számára praktikus rendelkezések. Az alábbiak voltak a különösen problémás területek: a ciprusi törökök követelték a megosztott városi közigazgatások fenntartását, a közös hadsereg bevezetését, vagy 30%-os munkahelyi garanciát a ciprusi törököknek a közszolgálatban. Ezen kívül a ciprusi törökök második legfontosabb embere, Rauf Denktasch, aki joggal nem bízott a ciprusi görögökben, egyetlen alkalmat sem hagyott ki, ne vigye tovább a sziget megosztására irányuló politikáját, és ne élezze még jobban a két népcsoport közötti feszültségeket.

1964-ben ismét polgárháború tört ki, amelynek több mint 500 ember esett áldozatul. Ciprusi törökök ezrei menekültek a ciprusi görögök túlkapásai elől az enklávék területére, amelyek viszont a sziget összterületének csak a 3%-át alkották, mégis átmenetileg itt nyomorgott szörnyű életfeltételek között a ciprusi török lakosságnak majdnem a fele. Az enklávék hamarosan körülzárták a ciprusi görögök, majd több ezer, a szárazföldről titokban a szigetre titokban bejuttatott, görög katona. 1963 vége óta nem volt egyetlen ciprusi török sem a kormányban, vagy a közigazgatásban, és attól kezdve napjainkig csak a tisztán ciprusi görögökből szerveződött, egyedüli kormány áll az államközösség által elismert Ciprusi Köztársaság élén. Fordítva viszont hiába reménykedett akkortájt a ciprusi törökök vezetése a Törökországból érkező invázióban, hogy vágyalmukat, a sziget megosztását, erőszakkal valósíthassák meg. Ezért utasítottak el minden arra irányuló kísérletet, hogy 1964-ben ismét bekapcsolódjanak kormányzásba, és miután az USA 1964-ben megakadályozta a törökök inváziós próbálkozásait, az enklávékon belül ki építették saját közigazgatási struktúrájukat.

A ciprusi események ismét majdnem háborúhoz vezettek – az USA és Nagy-Britannia legnagyobb bosszúságára – két NATO-tagország, Törökország és Görögország között. Az USA és Nagy-Britannia azon próbálkozásai, hogy békefenntartókat küldjenek a NATO- és a Brit Nemzetközösség katonáiból Ciprusra, megbuktak a ciprusi görögök elnökének, azaz Makariosz érseknek, az ellenállásán. Az elnök belpolitikailag rá volt utalva az erősnek számító ciprusi kommunista párt (AKEL) támogatására, és olyan semlegességre törekvő külpolitikát folytatott, amely főleg az USA szemében volt szálka. Ezért sem akart Makariosz érsek békefenntartókat az országába egyelőre, és azt remélte, hogy a saját elképzelései szerint, önmaga is meg tudja oldani a problémákat. Kompromisszumos megoldásként végül az UNFICYP (United Nations Force in Cyprus) alakulatot, az ENSZ békefenntartó csapatát küldték Ciprusra, amely 1964 óta állomásozik a szigeten.

A feszültségekkel teli fennálló rend, bár 1964 után előfordultak szórványos összetűzések, 1967-ig tartott a szigeten. Görögországban katonai junta vette át a hatalmat, így a szigeten is ismét fokozódni kezdett a feszültség. Amikor 1967-ben az egyik ciprusi török enklávével kapcsolatos helyi konfliktus elmérgesedett, ami a ciprusi görögök támadásához vezetett, Törökország ismét belekezdett az invázió szervezésébe, és ultimátumot tett közzé. Az USA erős nyomására a junta és a ciprusi görög kormányzat meghátrált. A legtöbb görögországi katonát kivonták, kénytelen volt elhagyni a szigetet George Grivas tábornok is, a görögországi és a ciprusi görög fegyveres erők főparancsnoka, az EOKA gerillaszervezet egykori vezetője.

1967 után megváltozott a helyzet a szigeten. Makariosz érsek egyre többször került összeütközésbe a görögországi katonai juntával. Makariosz érsek vezetése alatt egyre több ciprusi görög látta úgy, hogy többé nem érdemes a sziget Görögországgal való egyesítését szorgalmazni, helyette inkább egy működőképes ciprusi államot kellene kiépíteni, amelyben a ciprusi törököknek különleges előjogokkal felruházott kisebbségi státuszt szántak. Megkezdődtek a tárgyalások a két népcsoport között, és a gazdasági embargó utolsó maradványait is felszámolták, melyekkel korábban a ciprusi görögök az enklávékát sújtották. 1974-ig mégsem sikerült egyezsége jutniuk, habár Görögország és Törökország is bekapcsolódtak a tárgyalásokba, valamint az USA és Nagy-Britannia egyaránt jelezték, hogy a két fél között megkötött bármilyen egyezséget elfogadnának.

A tárgyalásokkal párhuzamosan tovább romlott a viszony Makariosz érsek és a görögországi katonai junta között. Grivas tábornok 1971-ben visszatért a szigetre, és átvette az EOKA B, földalatti szervezet, vezetését, amely azt tűzte ki célul, hogy megbuktatja Makariosz érseket, és eléri a sziget Görögországgal történő egyesítését.

A ciprusi görög népcsoporton belüli véres konfliktus, valamint a Makariosz érsek és a görögországi katonai junta közötti összetűzések 1974. július 15-én államcsínyben érték el a csúcspontot. Makariosz érsek túlélte ezt, és el tudott menekülni a szigetről. Az enosis (egyesülés) hívei által elkövetett államcsíny, és a „törökgyilkolóként” ismertté vált Nicos Sampson államelnökké való kinevezése a görög és a ciprusi görög puccsisták által durva provokációt jelentett a török állam számára, amely már amúgy is régen várt egy olyan alkalomra, amikor a ciprusi kérdést a maga szájze szerint rendezheti.

Arra a státuszára hivatkozván, hogy Törökország garanciát szavatoló hatalom, július 20-án a török csapatok partra szálltak a sziget északi részén. Két nappal később már fegyverszünetre került sor, és a konfliktusban részt vevő felek tárgyalásokba kezdtek Genfben. Július 23-án megbukott a katonai junta Athénban, így a Makariosz érsek elleni puccs magától összeomlott. Ezzel ugyan megszűnt a török beavatkozás eredeti indoka, Ankara mégis a katonai műveletek folytatására adott parancsot augusztus 14-én. Ezzel világossá vált, hogy Törökország nem azzal a céllal hajtotta végre az intervenciót, hogy helyreállítsa az 1960-as alkotmányos rendet, hanem beavatkozási jogával visszaélve a sziget felosztását kívánta elérni. Három napon belül a török csapatok megszállták a sziget területének 36%-át, majd az invázió után további 3,7%-ot nyilvánítottak semleges zónává, amely ENSZ ellenőrzés alá került. A török hadsereg brutális erőszakkal üldözte el a ciprusi görög lakosságot az előrenyomulás során. Ezek haltak meg, és körülbelül 160 000 ciprusi görög vált tartósan menekültté, akik évtizedeken keresztül nem láthatták újból a házaikat. A ciprusi görögök egy része a szigetországi törökök elleni véres zavargásokkal reagált, sokakat kényszerítvén arra, hogy a két angol katonai bázison találjanak menedéket. 1975-ben lakosságcsere zárta le a két népcsoport etnikai szétválasztásának folyamatát, amely napjainkban is fennáll.

Ciprus 1974 és 2005 között – felosztás után vagy az újraegyesülés előtt?

1977 és 1979 között a konfliktusban részt vevő felek megegyeztek a ciprusi probléma jövőbeli megoldásának főbb vonalaiban. A szigetet két közösségből és két zónából álló föderáció alapján kell újraegyesíteni. Majdnem három évtizeden át ez volt az egyetlen valóban lényeges lépés a ciprusi kérdés megoldásában, habár az Egyesült Nemzetek és annak főtítkárai állandóan a probléma megoldásán dolgoztak. 1983-ban a sziget Rauf Denktasch vezetése alatt álló északi része deklarálta a függetlenségét, de az „Észak-ciprusi Török Köztársaságot” napjainkig csak Törökország ismerte el, aki gyakorlatilag amúgy is az ellenőrzése alatt tartja az északi részt, és több mint 30 000 katonáját állomásoztatja ott tartósan. Egyidejűleg szisztematikusan telepítették át a szárazföldi törököket, miközben sok ciprusi török hagyta el az elszigetelt, majd később gazdasági embargóval is sújtott északi részt. Törökország és Rauf Denktasch számára a ciprusi probléma a sziget felosztásával megoldottá vált. Éveken át biztosnak látszott, hogy a török fél a tárgyalások kedvéért tárgyalgat ugyan, de semmilyen megállapodásba nem egyezne bele, míg a ciprusi görögök főtárgyalói többnyire – bár nem mindig – komolyan törekedtek a megoldásra. Ezáltal a ciprusi probléma elfeledett konfliktussá vált, amely csak az Európai Unió és a ciprusi görögöket képviselő Ciprusi Köztársaság közötti csatlakozási tárgyalások kezdetekor kapott új lendületet.

1998-ban elkezdődtek a csatlakozási tárgyalások a Ciprusi Köztársaság pusztán ciprusi görögökből álló kormányzatával, amely a nemzetközi közösség szemében egész Ciprust képviseli. Ez súlyos csapás volt Törökország uniós törekvéseire nézve. Mostantól világossá vált, hogy muszáj megoldást találni a ciprusi problémára, amennyiben Törökország valóban csatlakozni szeretne az Európai Unióhoz. Görög nyomásra az addig vonakodó Európai Unió magára vállalta a ciprusi problémát, és lázasan igyekezett megoldást találni még a sziget csatlakozása előtt. Intenzív tárgyalások kezdődtek Kofi Annan, ENSZ-főtitkár, vezetése alatt, akit az USA, a britek és az EU is támogatott. Először ki kellett dolgozni egy átfogó megoldási tervet, amely a ciprusi kérdés minden főbb szempontját szabályozza.

2002-ben politikai átalakulások kezdődtek a török oldalon, amely megrendítette Törökország és a ciprusi törökök vezetőségének hagyományosan kőkemény, hajthatatlan magatartását. 2002-ben és 2003-ban tömegek tüntettek Denktasch ellen, akinek a fennálló rend fenntartására irányuló politikáját a ciprusi törökök döntő többsége nem kívánta támogatni többé. Az elszigeteltségük miatti kiábrándultság, a nyomorúságos gazdasági helyzet és Törökország gyámkodása miatt elfordultak a ciprusi törökök makacs vezérüktől, és inkább a sziget újraegyesítését támogatták arra gondolván, hogy a déli országrészhez hasonló jólétet érhetnek el, ha az uniós csatlakozás esetén megoldódik a ciprusi konfliktus.

A feszültté vált helyzetben Denktasch az előre való menekülést választotta, és 2003 áprilisában teljesen váratlanul megnyitotta a „zöld vonalat”, amely 1963 decembere óta választotta el egymástól a két etnikumot. 1974 óta először látogathatták meg a ciprusiak a sziget számukra másik oldalát. Éppen ilyen figyelemre méltó és biztató módon nem került sor azóta semmilyen, említésre méltó, összecsapásra. 2003 decemberében a megoldás mellett állást foglaló Mehment Ali Talat, ellenzéki politikus nyerte meg a parlamenti választásokat, és hamarosan ő lett Denktasch helyett a ciprusi törökök tárgyalásvezetője. Az ilyen jellegű vezetőcsera a politikailag és gazdaságilag teljesen Törökországtól függő északi részben csak az Ankarában végbemenő politikai változások után vált lehetségessé.

A 2002-ben megválasztott Recep Tayip Erdogan kormánya már a kormányváltás után azonnal világossá tette, hogy az elődjével ellentétben, komolyan dolgozik a ciprusi probléma megoldásán, amely a legfőbb akadályt jelenti Törökország számára az EU felé vezető úton.

A helyzet iróniája, hogy ez a politikai irányvonal a ciprusi görög oldalon éppen az ellentétes irányba fordult. 2003 elején Glafkos Clerides, a Ciprusi Köztársaság mérsékelt és a megoldás mellett kiálló elnöke, elveszítette az elnökválasztást a keményvonalasnak számító Tassos Papadopoulos új elnökkel szemben. Ez volt az első jele annak, hogy a görög nemzetiségű szigetlakók beleegyezése a ciprusi probléma ENSZ javaslatai alapján történő megoldásába nem is lesz olyan egyértelmű, mint azt a nemzetközi közösség várta. 2004 februárjában zárultak le a tárgyalások. Azokat a kérdéseket, amelyekre nem sikerült megoldást találni, Kofi Annan maga szabályozhatta. Az úgynevezett Annan terv ötödik verzióját a két népcsoport elé terjesztették egy azonos időben megtartott népszavazás keretében a Ciprusi Köztársaság uniós felvétele előtt néhány nappal, hogy a sziget mindkét részének belépését lehetővé tegyék, és ezáltal az EU mentesülhetne a ciprusi probléma alól.

Miközben a ciprusi török kormányzat és Mehment Ali Talat kifejezetten az Annan-terv mellett mozgósítottak, és a ciprusi görög kormány is viszonylag pozitívan reagált, Tassos Papadopoulos egy heves tévébeszédben a terv elutasítását ajánlotta. Április 24-én a várakozásoknak megfelelően, 65%-os szavazati aránnyal a ciprusi törökök elfogadták az Annan tervet. Megdöbbenve és óriási meglepetéssel kellett a világ közvéleményének tudomásul vennie a nemleges szavazatok 76%-os arányát ciprusi görögök részéről. Így elszalasztották az eddigi legjobb lehetőséget, hogy túl tudják tenni magukat a sziget megosztottságán. Szinte záporoztak a külső megfigyelők és politikusok heves kritikái a szigetlakó görögök egyértelműen elutasító válasza miatt.

Még ha sok szempontból jogosak is ezek a kritikák, és ha feltételezzük, hogy Papadopoulos továbbra is egy görög túlsúlyú állam megteremtésére törekedett, és nem konstruktív módon tárgyalt, sok elemző akkor sem vette észre, hogy a - több pontjában realiztikus, fair és nagyszerű – Annan terv néhány

lényeges alkotóelemében, főleg ami a biztonsági szempontokat illeti, messze nem az a kiegyensúlyozott dokumentum volt, mint amilyennek az alkotói fel akarták tüntetni. Törökország volt az, akinek különösen a tárgyalások záró szakaszában jobban sikerült érvényesítenie a pozícióit a lényeges, de olykor pusztán csak szimbolikus kérdésekben is.

A brit, amerikai és európai ENSZ diplomata úgy hitték, hogy ezekkel az engedményekkel

- a török hadsereg tartós jelenléte a szigeten
- Törökország intervenciójoga
- az állampolgárság megadása minden telepésnek, aki a török szárazföldről érkezik

meg lehet szerezni Törökország és a ciprusi törökök beleegyezését. Eközben nem vették észre, hogy éppen ezeket az engedményeket érezték a ciprusi görögök vállalhatatlannak, vagy legalábbis nem elfogadhatónak.

Papadopoulos problémás tárgyalásvezetése is hozzájárult ehhez a maga módján – aki a saját EU tagságának a biztos tudatával a tarsolyában – sok honfitársához hasonlóan, egy későbbi, előnyösebb megoldásban spekulált. Mindazonáltal józan elemzés során – amely a népszavazás előtti rövid, és érzelmileg túlfűtött időszakban alig volt lehetséges – kiderülhetne, hogy ciprusi göröggként nem kell keményvonalasnak, vagy a ciprusi probléma „realista” megoldását ellenzőnek lenni ahhoz, hogy az ember elutasítsa ezt a tervet. Az is igaz, hogy a terv ellenzői által megnevezett számtalan ok, valamint a nemleges válaszok magas részaránya, kétséget ébreszt az emberben, hogy a ciprusi görögök többsége egyáltalán meg akarja-e szavazni valamikor a konfliktus jövőbeli megoldását; talán akkor, ha egy újabb Annan terv néhány különösen kényes pontjában már kiegyensúlyozottabb lenne.

2004. május 1-jén papíron Ciprus egésze, a valóságban azonban csak a görögök által ellenőrzött rész lépett be az Európai Unióba. Ettől az időponttól kezdve szembesül az Európai Unió a ciprusi problémával, amelytől annak megoldásáig többé nem szabadulhat meg. A 2005 októberében hozott döntéstől kezdve, amikor is megkezdték a csatlakozási tárgyalásokat Törökországgal, azzal a céllal, hogy teljes jogú tagként vegyék fel, bizonyossá vált, hogy a ciprusi probléma a jövőben még sok EU csúcstekezőt biztosan ott lesz a napirenden. A ciprusi görögök vétőjoggal rendelkező, teljes jogú tagként továbbra is megpróbálják majd arra felhasználni az Uniót, hogy a tagjelölt Törökországot engedményekre kényszerítsék a ciprusi kérdésben. A cél az lehet, hogy legkésőbb a török csatlakozási folyamat befejezéséig, vagyis 15 éven belül, számukra lényegesen előnyösebb megoldást érjenek el. A 2005 szeptemberében és októberében tartott EU csúcstekezőteken tapasztalt legfrissebb összeütközések a Ciprusi Köztársaság Törökország által történő elismertetéséről, valamint a török tengeri és légi kikötők szabad használatáról a ciprusi görögök számára, már az első kószoló mindabból, amire a jövőben az EU és Törökország számíthat. Mindezt azonban akár pozitívan is szemlélhetjük: Törökország belépési procedúrája megnöveli az esélyeit annak, hogy minden konfliktust sikeresen oldjanak meg, amely jelenleg ott parázslék Görögország és Törökország között, és ezek közül csupán az egyik a ciprusi probléma.

Ankara belépési esélyei és az azzal összefüggő törökországi valamint az észak-ciprusi demokratizálódás, amely Talat elnök idejéig hasonlóan demokráciahiányban szenvedett, csak az egyik rész megoldásában jelenthet segítséget. Egyidejűleg azonban sok ciprusi görögnek is fájdalmas változási folyamaton kell átesnie ahhoz, ha egy jövőbeni megoldási javaslat, amely sok rendelkezésében esetleg nem is tér majd el az Annan tervtől, közöttük is elfogadásra találjon. Mindenesetre az ember legalább elképzelheti, hogy konfliktusban részt vevő összes fél tartósan kibékül, és ezzel eljöhét a régió békés jövője, amely az Európai Unió értékein és jólétén alapul. Az esélyek még soha sem voltak jobbak, de nincs biztosíték arra sem, hogy Ciprus ne kergetné még kétségbeesésbe a nemzetközi közvetítők generációit.

Ciprus térképe megtalálható az ide tartozó Anyaggyűjtés fejezetben.